

# سخنان پاپ و حمله او به اسلام و خردگرایی

بخشی از گزارش لوموند ۱۴ سپتامبر ۲۰۰۶

نوشته هانری تنک Henri Tincq

در ایالت باویر آلمان، پاپ بندیکت شانزدهم «بیماری های مهلک» دین و عقل را تقبیح کرد. پاپ به میراث عصر روشنگری نیز حمله کرد، زیرا به نظر او بیماری خردگرایی هم کم تر زیانبار نیست، بلکه بیماری های دین را تغذیه و تقویت می کند.

در عصر جدید تاکنون دیده نشده است که یک پاپ اینقدر آیه از قرآن نقل کند و از «جهاد» سخن به میان آورد.

پاپ بندیکت شانزدهم در دانشگاه راتیسبن، در ایالت باویر (آلمان) که خود از سال ۱۹۶۹ تا ۱۹۷۷ تدریس می کرده، در ۱۲ سپتامبر، پشت تریبون آمفی تئاتری پر از استادان و دانشوران از «بیماری های مهلک» دین سخن گفت و «جنگ مقدس» [جهاد] را تقبیح کرد و آن را مخالف نص قرآن (که می گوید: «هیچ اکراه و اجباری در دین نیست» [لا اکراه فی الدین] و «حتی مخالف ذات الهی» دانست.

اگر پاپ ژان پل دوم در جستجوی گفتگو با دنیای اسلام بود، اما بندیکت شانزدهم جدال فکری را ترجیح می دهد. وی با لحنی تاحدی تحریک آمیز به دوره ای در قرن چهاردهم اشاره کرد که امپراتوران مسیحی قسطنطنیه در تقابل با مجتهدین مسلمان قرار داشتند: امپراتور مانوئل دوم پائولوگ در ۱۳۹۱ به طرف مقابل خود گفته بود: «به من نشان بدهید که محمد چه چیز جدیدی آورده است. خواهید دید که آنچه او آورده جز چیزهایی بد و غیر انسانی نیست، مانند دفاع از آئینی که او آورده با شمشیر». این نقل قولی ست از مانوئل دوم، اما اینکه پاپ آن را تکرار کند تکان دهنده است.

چندی پیشتر، در یکی از موعظه های خود، وی «انتگرسیم» را متهم کرده، آن را «بیماری» دین و تلاش برای «مسخ چهره خداوند از طریق کینه و تعصب» دانسته بود. وی تأکید کرده بود «امروز مهم است که صریحاً بگوییم که به چگونه خدایی باور داریم و با یقین چهره انسانی دین را تبلیغ کنیم».

اما به نظر پاپ بیماری های «عقل» [خردگرایی] هم کم تر زیانبار نیست، بلکه بیماری های دین را تغذیه و تقویت می کند.

پاپ به میراث عصر روشنگری نیز حمله می کند که علم را به جایی می کشاند که به جستجوی «تفسیری از جهان برآید که در آن خدا به چیزی زاید و بیهوده بدل می شود». پاپ تعجب کنان اظهار می دارد: «اما نتیجه نه آن است که انتظار داشتند!»

خردگرایی، اثبات گرایی (پوزیتویسم) و علم به پرسش های انسان درباره منشأ پیدایش خویش،

درباره زندگی و مرگ خویش پاسخ نمی دهند. انسان نمی تواند تبدیل شود به چیزی که جز «نتیجه» تصادفی تکامل» نیست. اسلامیسم، داروینیسم، اینها هستند دشمن. و نیز «آته ایسم (بیخدایی) مدرن» که پاپ آن را با ترس از اعتقاد به خدا یکی می داند. پاپ استدلال را معکوس می کند و می گوید: «این خدا ست که ما را از ترس جهان و اضطراب انسان در برابر خلاً هستی خویش نجات می دهد.»

...

(ترجمه برای اندیشه و پیکار)